

Mieke KERCKHOF

Algemeen overste zusters van de Barmhertigheid Jesu

De zusters van de Barmhertigheid Jesu vieren hun 175ste verjaardag dit jaar onder meer met het boek *De onverschilligheid voorbij*. Overste Mieke KERCKHOF (55) schreef mee, dankbaar voor wat was en zal komen. „De congregatie sterft uit, maar het werk gaat door en de spiritualiteit blijft leven geven.”

‘We erkennen veel te weinig dat verdriet mag blijven duren’

Jozefien VAN HUFFEL

Bijna vijf jaar is Mieke KERCKHOF intussen algemeen overste van de West-Vlaamse congregatie, van oudsher actief in de psychiatrische zorg. Straks, aan het begin van de zomer, beslissen de zusters of haar een tweede termijn te wachten staat. Ze zijn nog met 28 en hebben gemiddeld 81 jaar op de teller. „Ik doe het in elk geval graag”, zegt KERCKHOF. „Het leunt aan bij het werk dat ik eerder mocht doen, pastoraal werker en herder zijn.”

–Hoe beleeft u het feest van de congregatie? Ik kijk dankbaar terug op de concrete verwezenlijkingen uit onze geschiedenis en op de spiritualiteit waaruit die ontstonden. Precies vanuit de band met onze wortels en het respect voor tradities besloten we enkele jaren geleden de oude schrijfwijze van onze naam te behouden. Tegelijk is een feest een nu-moment, met hoop voor de toekomst.

Betekent barmhartigheid nu hetzelfde als voor de eerste zusters? We zouden het hen moeten kunnen vragen. Therapieën en medicatie evolueerden enorm, maar ik denk dat ook zij mensen opnieuw in hun kracht wilden zetten. Het begrip ‘barmhartigheid’ wordt vaak anders begrepen. Mensen denken aan betutteling, aan de sterke die zich over de zwakke buigt. Bij Roger Burggraeve vond ik in ons boek echter een mooie definitie. Barmhartigheid is een ander zo lang dragen tot die opnieuw geboren wordt.

–Waarom vieren met een boek?

We willen delen wat ons gelukkig maakt, via de zeven geestelijke werken van barmhartigheid. Daarbij hoefden we niet zelf het hoge woord te voeren. Het boek was nooit zo rijk geweest zonder de stem van anderen. Dat diverse mensen vanuit hun leven getuigen over hoe ze barmhartigheid vormgeven, soms zonder het zo te noemen, is net zo goed een geschenk voor ons. De verbondenheid en wederkerigheid die barmhartigheid typeren, kenmerken ook het boek.

Een jonge psychiater, actief in het psychiatrische ziekenhuis van de congregatie in Ieper, leverde een foto bij elk werk. Bij het vermanen van de zondaars zie je bijvoorbeeld een vastgesnoerde persoon, met bloemen tussen de touwen. Je be-

Mieke Kerckhof: „De werken van barmhartigheid zijn kleine spiegels van Gods liefde.” © Violet Corbett Brock

grijpt meteen dat het niet gaat om mensen kapotslaan. Het gaat om Jezus' blik naar Petrus na diens verraad. Geen blik vol woede, maar een uitnodiging om op te staan. Zo zouden we beter wat vaker naar onszelf kijken. De lat ligt altijd zo hoog.

„Zoals Jezus naar Petrus keek, zo zouden we beter vaker naar onszelf kijken”

–Wat plaatst het boek tegenover onverschilligheid?

Onverschilligheid is een gevaarlijke trend, want het doet mensen zich op zichzelf terugplooiën. We reiken alternatieve wegen van barmhartigheid aan. In lezingen noem ik de werken vaak spiegels van Gods liefde. Ik denk dan aan hoe ik als kind het zonlicht opving in een spiegel en een stuk papier vuur liet vatten. Als individu moeten we ons niet met alle veertien werken bezighouden. Talenten zijn complementair. Als ieder

een spiegel kiest, ontsteken we een schitterend nieuw vuur.

–Welke spiegel kiest u zelf?

De bedroefden troosten. Al enkele jaren schrijf ik voor Allerzielen een tekst over het blijven missen van geliefden, uitgegeven als *Met jou in tegenlicht*. We erkennen te weinig dat verdriet mag blijven duren. Troosten is ook gemis duurzaam ruimte geven. Dat besefte ik als ziekenhuispastor. Ik kwam bijvoorbeeld op de afdeling waar mensen revalideren van knie- en heupoperaties. Niemand heeft er kanker, het lijkt een lichte afdeling, maar mensen brengen er veel tijd alleen door en dat brengt verlieservaringen naar boven. „Zie mij hier liggen”, zeggen ze. „Na al die jaren nog met de tranen in de ogen.” Mijn moeder is twintig jaar overleden. Ik geloof dat ik haar terugzie, maar ik mis haar, op grote en gewone momenten. Tegelijk moeten we genieten van de mensen en zaken die we nog niet moeten missen. Dat ik zomaar kan wandelen en nergens pijn heb – ik wil het niet pas beseffen als het voorbij is. Ik wil bewust leven.

–Bent u als overste een manager?

Allereerst ben ik zuster onder de zusters. Enkel wanneer ik bestuursvergaderingen voorziet, voel ik me overste. Binnenkort sluiten we twee communauten. Dan ben ik bestuurder in de praktische voorbereiding en voel ik me pastor en psycholoog in het begeleiden van de zusters.

Openheid en transparantie zijn wezenlijk. Waar ik kan, betrek ik alle zusters. Recentelijk wilden we een nieuw logo. Een zuster haalde 53 waarden uit onze leefregel. Ik vroeg iedereen om er vijf uit de lijst te halen die het logo moest weerspiegelen. Op de dag van het overleg voorzag ik reserve-exemplaren voor onvoorbereide zusters, maar stuk voor stuk hadden ze hun huiswerk gemaakt, zodat we intens in gesprek konden gaan. Van mijn vijf jaar als overste was die dag een hoogtepunt.

Mieke Kerckhof & anderen, *De onverschilligheid voorbij*, Lannoo, Leuven, 2017, 160 blz., 19,99 euro, ISBN 978 94 0144 190 2.